

PĂRINTELE MINA DOBZEU,
BOTEZĂTORUL LUI NICOLAE STEINHARDT

TARA

Părintele Mina Dobzeu, botezătorul lui Nicolae Steinhardt

3

seria «CREZ»

**«S-a produs un dezechilibru pentru că lipsa
tocmai ce este mai important — baza, care este religia»**

Iurie Roșca: Noi ne cunoaștem, părinte, de vreo cinci ani de zile, de când — imi face plăcere să-mi aduc aminte — ne rătăcisem pe străzile Hușului în căutarea benzinei. Nici nu știam că aici este vreo mănăstire. Și când am dat de porțile mănăstirii, ne-am oprit și V-am văzut pe Sfinția Voastră care Vă plimbați prin curte. V-ați întrebat, probabil, ce caută drumetii ăștia. Ați venit spre noi, ne-ați întrebat cine suntem și ce căutăm. După care ne-ați primit, ne-ați omenit și așa ne-am cunoscut. Au trecut încă vreo doi ani și V-am regăsit într-o lectură care a fascinat întreaga lume românească. Este vorba de «Jurnalul Fericirii» al lui Nicolae Steinhardt. Cu îngăduința Cuvioșiei Voastre, am să citez din această carte câteva fragmente. Mai întâi momentul când V-ați cunoscut în celulă:
«7 martie 1960.

Minunile există. Dumnezeu lucrează mereu. Prevestirile lui N.N.P. se împlinesc pe loc. Abia încetează rafala de trâmbițe că vecinul meu binevoitor mi se recomandă: e un preot călugăr ortodox. Alături de el se trezesc alte două năluci, una corpolentă și greoaie, alta zveltă și tinerească: sunt doi preoți greco-catolici.

... Călugărul meu e basarabean. E un om tânăr, condamnat pentru a fi avut vedenii și a fi trimis Departamentului Cultelor o scrisoare în care protesta împotriva desființării schitului unde viețuise. Abia apuc — bat fierul cât e cald — să-i spun că sunt ovrei și că doresc a mă boteza, că se și arată de acord. E blajin, cu gesturi domoale, și tăcut.» (pag.78)

Acum suntem iarăși în mănăstirea «Sf. Apostoli Petru și Pavel» și Vă rugăm, părinte, să ne dumeriți în niște lucruri care ne-ar ajuta să mergem și noi mai copăcel în ocupația pe care o avem și care este destul de dificilă. Nu vreau să monologhez prea mult, numai o mărturisire scurtă, pentru că așa este bine la mănăstire — să ne și mărturisim, să spunem

ce este de capul nostru, ce este cu noi, cu generația noastră. Noi suntem cu toții copii ai regimului sovietic care de fapt trebuia să fim un alt produs decât am ajuns astăzi. Trebuia să fim și fără naționalitate, și fără Dumnezeu — noi, copiii basarabeni, crescuți sub regimul sovietic. Și cred că emoția pe care am trăit-o în clipele adolescenței și tineretii de a redescoperi un lucru care pentru un copil sau un tânăr din Țară este un adevăr banal cunoscut din primii ani ai vieții — identitatea de român și de creștin, ne-a dat puterea să facem ceea ce facem. Prin urmare, și în politică noi nu facem altceva decât să reluăm în fiecare zi afirmarea firească, normală, echilibrată a acestei identități de român și de creștin.

Așa cum se obișnuiește, părinte, poate facem mai întâi o fișă personală sau o scurtă notă biografică a Sfinției Voastre, ca să știe și cititorii din Basarabia, mai în detaliu, cine este părintele Mina Dobzeu.

Părintele Mina: Sunt fiu al Basarabiei, fiu de țăran, din satul Grozești, județul Lăpușna, cum se zicea înainte. Dar acum, după sovietici, din raionul Nisporeni. Părinții mei erau țărani, iar satul nostru avea o așezare frumoasă din două părți de deal, pe malul Prutului, cu luncă, cu baltă, cu șes, cu păduri de codru, cu vii și livezi. Și cu obiceiurile noastre frumoase moștenite din moși-strămoși. Acum, mai mult ca oricând, la vârsta mea, știu cât de frumos era satul meu. Când fiecare creștin respecta acea Lege Sfântă, și nu aveam prea mulți intelectuali, țăranii cu simplitatea lor, poate că nu toți știau carte, dar știau să respecte Legea Domnului. Duminicile și în sărbători mergeau la biserică. Există frica de Dumnezeu și evlavie când era postul, miercurea și vinerea. De sărbători toată lumea ieșea la horă, la scrânciob, unde se distrau copiii și tineretul, se jucau nunți frumoase, așa, petreceri cu nunți și cu hore, cu muzică și cu fanfară. Fanfara lui Mișcoi din Bărboieni. Și toate acestea formau acea tradiție frumoasă și liniștită în care fiecare își știa rostul în viață.

Eu am făcut școala primară în sat. Eram șapte copii la părinți. Patru băieți și trei fete. Și la vârsta de 11 ani, cum făcusem patru clase, eu îi întrebam pe părinți, ce faceți cu

mine? Mă dați la o școală, mă dați la o meserie sau ce faceți? Mersesem de câteva ori pe la mănăstirea Hâncu cu părinții mei, la hramul mănăstirii, de Adormirea Maicii Domnului, la mănăstirea Vârzărești. Cunoșteam aceste mănăstiri. Avusesem niște rude, niște unchi de-ai mei în mănăstiri. Îmi plăcea să învăț carte (încă la cinci ani mă învățase mama alfabetul chirilic după o carte — «Acatistul Sf. Panteleimon»). Eu citeam și tata zise: «Pe ăsta o să-l facem călugăr». Și mie mi-a intrat în minte atuncea. Și când de-acuma eram și eu la uzul rațiunii, terminasem patru clase, părinții au zis: «Da, pe ăsta îl ducem la mănăstire». Au fost pe gândurile mele.

Iurie Roșca: Ați intrat în monahism...

Părintele Mina: În anul 1935, când eram de 13 ani și jumătate. Și m-am dus la mănăstirea Hâncu, unde am fost primit. Am intrat în monahism cu dorința ca să învăț carte și am stat acolo trei ani. M-am dus la atelierul mănăstirii unde ne învățau timp de doi ani. Apoi am încercat să intru la Seminarul Teologic, dar la vremea ceea fusesem bolnav de malarie și m-au respins. Am rămas cu studiile, ca să le fac de-abia după armată și după război. Când am intrat în armată, am intrat și în război. Și de-abia prin 1945, când s-a terminat războiul, am făcut școală de cântăreți de patru ani, la Constanța. Și apoi am venit în Eparhia Hușilor, stabilindu-mă la schitul Vlădicești. Și intrucât atuncea a fost o reformă a învățământului religios, de-abia în 1955 am intrat la Seminarul Teologic. Fiindcă aveam școală de cântăreți, am fost promovată dintr-o dată în anul trei și am mai făcut doi ani la Seminarul Teologic, absolvindu-l în 1957. Apoi am studiat la Institutul Teologic, la București, din 1957 până-n '59. În 1959 Departamentul Culte dăduse Decretul nr. 410 privind desființarea mănăstirilor. Iar eu, fiind student atuncea și făcând parte din Eparhia Hușilor, eram la schitul Vlădicești, am luat atitudine. Am scris vreo treisprezece scrisori de protest împotriva acestui decret și aceste scrisori au ajuns prin toată țara. Așa am înțeles eu să denunț Antihristul. Demonstram pe puncte ca Antihristul și concepția materialistă și comunismul vor cădea și Hristos va învinge, Mielul va învinge. Că nu știam

eu precis cât va dura, dar făcusem niște calcule despre căderea lui Stalin și am nimerit-o bine. Făcusem calcule după niște cifre, niște date care sunt în Apocalipsă, că puterea celui Antihrist va dura o vreme, două vremi și jumătate de vreme. O vreme sunt 10 ani, două vremi încă 20 ani și jumătate de vreme și era 35 de ani. Și calculați, de la revoluția din octombrie, 35 de ani au fost în 1953. Calculul a fost bun.

Iurie Roșca: Ați făcut pușcărie. Care a fost cauza?

Părintele Mina: În 1959 m-au condamnat pentru aceste scrisori. M-au condamnat cu șapte ani. Dar eu avusesem și o condamnare în 1949. Atunci am protestat împotriva regimului care a scos învățământul religios din școală, am scris niște afișe demascând comunismul care aduce pustiire Bisericii, vieții spirituale. M-au condamnat atunci cu trei luni și o zi, dar m-au ținut 11 luni. Au urmat cinci ani de domiciliu obligatoriu. Timp de cinci ani de zile plecam de la schitul Neamț de două ori pe lună și făceam prezența la securitate. Iar în 1959 m-au condamnat cu șapte ani și am făcut 5 ani. Am fost la Jilava, în coloniile de muncă din delta Dunării, la Gherla. La Jilava l-am cunoscut pe Nicolae Steinhardt care făcea parte dintr-un grup de intelectuali din București, aveau clubul lor, făceau parte din Uniunea Scriitorilor și, între aceștia, în fruntea lor era Constantin Noica și alții cunoscuți, Dinu Pilat, Alexandru Paleologu, Sergiu Al. George (acesta era basarabean). Deci, printre ei era și Nicolae Steinhardt, care era evreu. L-am cunoscut în celulă. El s-a apropiat mult de sufletul meu. Și în cele din urmă îmi zice: «Vreau să mor creștin, condițiile sunt grele aicea, nu știu cum voi rezista, dar vreau să mor creștin.» Nicolae Steinhardt și-a exprimat dorința de a fi botezat. În celulă, și era o celulă mare cu vreo 60 de inși, erau și preoți romano-catolici, greco-catolici, ortodocși, protestanți, de tot felul. Când a fost întrebat de colegii lui la ce confesiune se va boteza, el a răspuns că la confesiunea ortodoxă. Atunci te botează călugărul. Deci, eu eram călugărul între cei mulți de-acolo. Și el a făcut o alegere bună. Deci, nu s-a făcut budist, deși cunoștea și această confesiune, nici brahman, n-a trecut nici la mahomedanism, căci erau acolo și mahomedani. Iar

când a fost vorba de confesiunile creștine, între multele confesiuni creștine, el a ales Ortodoxia. Atunci cei care îl cunoșteau, care făceau parte din grupul lui, l-au încurajat, iar el nu era străin de creștinism. Pentru că și în «Jurnalul Fericirii» scrie cum se ducea cu părinții lui și la biserici, și la mănăstiri, vorbește cum petrecea Paștele împreună cu colegii lui, deci nu era departe de creștinism. Iar pentru a-l încreștina, i-am făcut o pregătire care se numește Cateheză, așa, mai sumară, și a fost ușor pentru el, că era un cunoscător al învățaturii. Ca după câteva zile, așa hotărâram: stabilim noi o zi, când să facem acest act al Botezului în condițiile în care eram. Și acolo, în «Jurnalul Fericirii», descrie momentul cum într-o zi, pe data de 15 martie 1960, am fost scoși la plimbare, la aer. Iar el a rămas în cameră pe motiv că e bolnav și eu, când am venit de la aer, am fost primul care am intrat mai repede. Aveam pregătită o cană cu apă, «un ibric cu apă viermănoasă», cum zice el, și fiindcă făcusem înainte pregătirea, am trecut la oficierea Botezului, Botezul făcut prin turnare. Rostind cuvintele de botez: «Se botează robul lui Dumnezeu, Nicolae, în numele Tatălui (turnându-i apa), Amin, și al Fiului, Amin, și al Sfântului Duh, Amin». Și acesta a fost Botezul. Ca după aceea să urmeze rugăciuni și, completare la aceea ce puteam spune noi, rugăciuni care fac parte din ritualul Botezului. Și el consideră că este un Botez ecumenic prin faptul că erau prezenți ceilalți preoți, ortodocși, catolici, protestanți. Așa a avut loc. Iar despre mirungerea, care trebuia să urmeze, i-am spus: «După ce ai să ieși din închisoare, mergi la părintele Teodorescu, la Institutul Teologic, ori la biserica «Sf. Ecaterina» și el o să-ți officieze mirungerea.» Dar au trecut ani, și el uitase omul unde îl îndrumasem, la ce preot. Până la urmă, întâmplător, a mers la schitul «Icoana» pe muntele Athos. Și tocmai acolo l-a găsit pe părintele Teodorescu, și i-a făcut acea mirungere, prezent fiind și nașul lui de botez, avocat Vidrașcu.

Au trecut anii, eu eram venit la Huși, aici eram stareț, și dânsul a venit și dorea să rămână la mănăstire aici. Episcopul locului, la vremea aceea, nu putea pricepe ce înseamnă să vină

un evreu cult în mănăstire, mai ales că nu mai era voie, comuniștii nu dădeau voie. Mai rămăsesem noi, două—trei persoane, care întrețineam mănăstirea. Și nu admitea să primească pe altcineva în mănăstire. Iar eu, în cele din urmă, l-am îndrumat să se ducă la Cluj, unde îl cunoșteam pe Episcop, și-i zic: «Episcopul de acolo o să te primească într-o mănăstire». I-am dat o recomandare bună din partea mea și l-a primit în mănăstirea Rohia, unde a și fost tuns în monahie și ca ocupație a avut biblioteca, s-a ocupat de profesia lui de scriitor, a scris opere laice, iar acum, creștin fiind și totodată fiind și intelectual, a scris opere religioase, și «Jurnalul Fericii», «Dăruind, vei dobândi», altele câteva. Deci, după ani de zile, asta a fost prin 1989, când a fost ultimul lui an, a rânduit Dumnezeu ca să merg acolo și să asist chiar la ultimele lui clipe. N-a mai trăit decât două—trei zile. L-am găsit bolnav. A spus că merge la București, la doctorul lui. Până la urmă am mers împreună la Baia Mare și, făcându-i-se rău pe drum, l-au internat acolo în spital. Eu am plecat la București, el a rămas la Baia Mare. Am venit acasă și peste două—trei zile am primit o telegramă care mă înștiința că a murit. Dar fiindcă era timp scurt, nu am putut să mă duc la înmormântare. Atât am știut despre Nicolae. Iar el reprezintă un caz foarte important și pentru creștinătate, și pentru Biserica noastră Ortodoxă. Căci dacă mâna mea a fost o mână întinsă pentru a-l boteza prin Pronia Dumnezeiască, el a fost o mână întinsă către intelectuali care să le spună: «Iată, voi, care ați fost botezați de mici, n-ați cunoscut ce semnificație are Botezul, iar eu, care am fost botezat la vârstă majoră, am cunoscut pe Hristos». Căci a trăit niște momente înălțătoare, când harul lui Dumnezeu, i-a dat trăiri înălțătoare, încât noi le putem numi bucurii din Paradis. Nici eu, care le-am trăit, nu sunt și nici n-aș fi fost în stare să le exprim în cuvinte, pe când el reușește să ni le redea în cuvinte și să spună: da, Botezul a fost adevărat, este adevărat, Sfintele Taine sunt adevărate. El, spre deosebire de mine, păcătosul, avea talent scriitoricesc, de-aia a putut să zică mai bine decât aș putea s-o fac eu.

Iurie Roșca: Părinte, dacă ați abordat, fie și tangențial, problema intelectualilor, vreau să Vă spun că și noi am fost fascinați de opera lui Nicolae Steinhardt, poate că întâi și-ntâi pentru că este o operă teologică, sau dacă nu teologică, o operă profund creștină, aparținând unui intelectual foarte rafinat, care a priceput exact ce înseamnă pustiirea sau descreștinarea societății moderne, lucru care ne preocupă și pe noi foarte mult acolo, în Basarabia. În evoluția asta mai mult sau mai puțin tumultuoasă a Mișcării românești din Basarabia, la un moment dat, impresia mea a fost că o bună parte din intelectualii noștri basarabeni nu au fost pătrunși de necesitatea conjugării ideii naționale cu cea creștină. Am înțeles că ideea națională mergea cu un pas înaintea celei creștine. Altfel zis, noi care am fost cu toții victimele materialismului, am ajuns un fel de marxiști de-a-ndoaselea, că tot de determinismul economic suntem preocupați. Un fel de istorism românesc care de la un moment nu a mai fost productiv. Chiar dacă ne răspundeam ca români, am înțeles că fără reîntoarcerea în sânul Bisericii și fără conjugarea efortului politic cu cel spiritual, creștinesc, pur și simplu nu vom reuși. Cred că de aici se trăgeau și oscilațiile care se făceau observate la un moment dat. Acest dezechilibru din sufletele unor români conștienți de apartenența lor românească, ba chiar ale unor intelectuali marcanti de la noi, venea tocmai din lipsa unei conștientizări a necesității conjugării efortului politic cu cel spiritual.

Părintele Mina: S-a produs un dezechilibru pentru că lipsea tocmai ce este mai important — baza, care Baza este religia, și morala care ți se impune tot prin această religie. Vedeți că omul prin natura lui este creat după chipul lui Dumnezeu. Noi vorbim după Biblie, după învățătura creștină, și nu după concepțiile materialiste care denaturează firescul, căci ateismul este nefiresc, este abject. Dumnezeu a creat pe om după chipul și asemănarea Lui. Chipul constă în însușiri dumnezeiești — în dispoziție intelectuală, în dispoziție artistică, în dispoziție morală, în dispoziție religioasă. Pe om trebuie să-l cultivăm în toată integritatea lui. Se spunea chiar în țara noastră că în timpul lui Ceaușescu formam omul

multilateral dezvoltat. Dar oare era el multilateral când ignoram moralitatea și religiozitatea? În educația materialistă, în ideologia aceasta a sistemului comunist, se ignora religiozitatea și morala. Și atunci, neglijând, ignorând religia care este un sistem de gândire ce-l angajează pe om la o cunoaștere nu numai a celor materiale, conform concepțiilor omului raționalist, vedem cu toții unde ne-am pomenit. Numai prin revelația divină ni se face cunoscută rațiunea divină, prin cuvântul Tatălui, cuvântul lui Dumnezeu, care este rațiunea lui Dumnezeu, care ni se descoperă nouă, iar noi trebuie să ne integrăm în acest supranatural. Când acceptăm revelația divină, ne încadrăm, cu viața noastră, cu gândirea noastră, cu sistemul nostru de orientare a vieții noastre, în supranatural. Deci, suntem copiii lui Dumnezeu. Și Botezul este a doua naștere. Noi suntem născuți din părinți după legile naturii, ca oricare ființă, dar ne naștem din nou prin Botez și prin Botez primim, de la Tatăl ceresc prin Duhul Sfânt, și credința, și cunoașterea, și morala. Și prin Sfintele Taine primim sfințirea vieții noastre, și în gândire, și în vorbire, și în fapte, și în toate. Aici e baza. Iar dacă s-a produs această descreștinare, înstrăinare, era necesar ca intelectualii, care au făcut această trezire națională din simț național și patriotic, să dezvolte acest simț care este de multe ori vag și incomplet. Ei l-au luat pe Eminescu ca model de cultură, de gândire, de exprimare, de extindere cu multă larghețe asupra tuturor problemelor. Ar fi o ineptie să minimalizăm valoarea și dimensiunile lui Eminescu în cultura română. El a avut o gândire largă, încât n-a ignorat religia și viața morală. A înțeles că este o interpătrundere, o unitate între cultură și spiritualitatea creștină, așa cum a fost pe parcursul întregii istorii a neamului nostru, o împletire a vieții spirituale cu cea culturală și o angajare a brațului secular, a conducerii de stat și a brațului celui puternic al lui Dumnezeu care este Biserica. Căci aceasta nu mai este vremelnică, ci veșnică. Aceste două brațe au colaborat, au conlucrat de-a lungul timpului și Eminescu era conștient de aceasta. Dar Eminescu este un om și el. Acești poeți și scriitori, acești intelectuali care au adus trezirea

patriotică, culturală și națională, au rămas oarecum limitați, punându-l pe Eminescu în centrul universului. Eminescu nu-i Hristos, Eminescu nu-i cel care deține sursa și izvoarele. Izvoarele le găsim tot în Sfânta Scriptură, tot în Biserică, tot în Tradiție, iar în centrul lumii este Hristos. Să revenim la ceea ce a fost poporul basarabean până la perioada comunismului, până a fi fost instrăinați și goliți completamente. Deci, le-a vremuit, cum zice poetul, graiul, și i-a instrăinat chiar de originea lor, de cultura și de graiul lor, dar i-a instrăinat și de graiul dumnezeiesc. Și aceasta a fost cel mai grav, prin pustiirea bisericilor și a mănăstirilor, prin lipsa de educație religioasă care era interzisă, iar oamenii erau prigonți pentru cuvântul lui Dumnezeu. Încât copiii nu mai erau ai Bisericii, tineretul nu mai era al Bisericii creștine și intelectualii erau instrăinați de Dumnezeu.

Iurie Roșca: Deci, erau antropocetriști, nu hristocetriști, cum e normal.

Părintele Mina: Antropocentrismul e ticălos și păcătoș și provoacă dezastre nemaivăzute. Stalin, Lenin, Mao sau Hitler au fost oameni păcătoși și au înțeles să conducă omenirea după rațiunea pură a omului, fără Dumnezeu.

Nr. 51(355) din 28 iunie 1996

«Frica e partea ateilor.

Creștinii nu au frică decât față de Dumnezeu»

Iurie Roșca: Părinte, o problemă care frământă mereu societatea noastră: frica. Cum să scăpăm de frică, cum să ne alimentăm curajul și nădejdea în reușită?

Părintele Mina: A fost o perioadă lungă când acest popor și-a pierdut credința, limba, cultura, identitatea. Și acum, ca să ne refacem, trebuie să revenim la credință, la rugăciune și la Biserică. Fără credință nu scapi de frică. Frica e partea ateilor. Creștinii nu au frică decât față de Dumnezeu. De stăpânirile vremelnice sau de micile neazuri ale vieții un creștin nu se teme. El le depășește cu ușurință. Aici e cheia — credința. Alte soluții sunt bune pentru naivii care nu știu prea bine nici ce vor, nici ce este viața. Cu viața nu te joci și nici nu te apuci să o judeci, să o relativizezi cu mintea ta de om, păcătos prin naștere și mereu împins de cel nevăzut să substitui rațiunea divină cu cea omenească. De-aici i s-au tras omenirii toate belelele. E un lucru știut. Dacă atâta lucru nu pricepem, vai de noi, că greu ne va mai fi acolo, Sus, când vom ajunge să dăm socoteală. Preotul este cel care mediază relația noastră cu Hristos, iar noi, ortodocșii, știm că fără Biserică nu ne putem considera oameni în toată puterea cuvântului. Fără Biserică suntem un fel de semioameni. Și n-avem cum să scăpăm de frică așa, numai printr-un efort volitiv uman, fără ajutorul lui Hristos. Unii, mai ales dintre intelectuali, fug de Biserică, se feresc de Biserică, poate și pentru că n-au avut pe cineva să le explice despre ce este vorba și cum trebuie să ne orânduim valorile. Iar preoții ce zic despre aceștia? Că intelectualii sunt ateii. Că nu calcă în biserică și nici nu caută așa ceva.

Iurie Roșca: Păi cum să calce? Să Vă spun, părinte, de ce nu calcă. Foarte mulți dintre noi ezită să pășească pragul bisericii nu pentru că nu ar vrea, dar pentru că se simt jenați, stingheriți, neîndemânatici în biserică. Noi nu am apucat de mici copii, așa cum a apucat generația Sfinției Voastre, să știm cum se sărută o icoană, cum se spune o rugăciune, cum se face

semnul Crucii ca să scapi de senzația că ești văzut ca un novice stângaci de alți enoriași care vin regulat la biserică. Cum să scapi de acest trac, de această impresie că ești neîndemânatic și de obsesia unor posibile ironizări? Cu alte cuvinte, cum să redevii practicant ortodox activ?

Părintele Mina: Mai întâi eu, care sunt un duhovnic, trebuie să știu a-mi face cum trebuie misiunea. Să zicem că vine la mine un credincios de rând care practic nu s-a mărturisit niciodată, nici pe la biserică nu a prea mers din mai știu eu ce motive. Dar acum a luat o hotărâre și din convingere zice că se întoarce cu pocăință la credință. Și atunci, eu, ca duhovnic, spun ceea ce trebuie să-i spună un preot unui creștin care vrea să se îmbisericească. Mai întâi, să meargă la duhovnic. Duhovnicul o să-i spună să aibă o carte de rugăciuni. În cartea de rugăciuni e dată și învățătura de credință pe scurt. Învață-te să te rogi seara și dimineața, să te închini în casa ta, să ai o Sfântă icoană, să ai o candelă. Seara și dimineața să-ți pleci genunchii și să te rogi și tu lui Dumnezeu. Duminica nu mai mergi la muncă, duminica o sărbătorești, că-i zi sfințită, domnule, și porunca dumnezeiască e să o cinștim, că e zi de repaos. Deci, în ziua Domnului mergem la biserică, ne odihnim, citim și așa, încetul cu încetul, să revenim la tradiția noastră creștină. Apoi, dacă ai să citești învățătura de credință, ai să știi bine de ce te duci la biserică. Te duci să ascuți în sfintele duminici și de sărbători Sfânta Liturghie. Sfânta Liturghie este o rugăciune specială pe care o face numai preotul și nu orice om de rând. E simplu. Putem să înțelegem așa: când ne ducem la biserică, alcătuim o ceată duhovnicească și rugăciunea noastră o facem în comun acolo, prin gura preotului, a cântăreților și a citeților, ne apropiem de Dumnezeu care își revarsă peste noi mila și lumina Sa. Prin Sfânta Liturghie rugăciunile noastre sunt însoțite de jertfa euharistică, care este Trupul și Sângele Domnului. În Vechiul Testament se aducea jertfă de animale. Dar, odată cu venirea Domnului Iisus a încetat jertfirea animalelor, că El a zis: «Eu sunt Mielul de jertfă». În Noul Testament Hristos este Mielul de jertfă, dar acest fapt istoric

petrecut atunci când El s-a jertfit pe Cruce, se perpetuează, se reactivează prin pâinea și vinul de pe Sfânta masă, care se transformă în Trupul și Sângele Lui, iar lucrul acesta ni l-a poruncit Domnul Iisus când a anticipat moartea Sa. La Cina cea de Taină a zis că pâinea este Trupul Meu, vinul este Sângele Meu, prin aceasta mâncați Trupul Meu și beți Sângele Meu.

Ce înseamnă aceasta? Înseamnă că noi purtăm trup și sânge. Dar trupul și sângele nostru este infectat de păcatul strămoșesc. Purtăm trupul și sângele lui Adam. Iar prin Trupul și Sângele Domnului, în chip duhovnicesc, ni se sfințește trupul nostru și sângele nostru, ne înnoim cu un alt sânge și cu altă carne care ni se dau sub formă materială (dar numai simbolic sub formă materială). Și astfel noi primim în chip duhovnicesc energie, har dumnezeiesc. Această energie și har dumnezeiesc le primim prin Sfânta împărtășanie. Jertfa aceasta este adusă lui Dumnezeu, dar prin participare gustăm și noi din ea, așa cum în Vechiul Testament se aduceau drept jertfă animale, dar gustau și ei, ca și cum ei personal se jertfeau.

Noi ne unim cu Hristos prin aceea că ne unim cu Jertfa Lui: sub formă văzută — prin pâine și vin, iar în chip tainic — prin faptul că pâinea și vinul sunt Trupul și Sângele Domnului. Astfel, Jertfa Lui este permanentă. Deci, de câte ori ne prezentăm la Sfânta Liturghie, noi ne prezentăm cu rugăciunile noastre însoțite de jertfă și aceasta ajunge primită înaintea Domnului. Jertfa Lui e de o valoare infinită, încât acoperă mulțime de păcate. Câte păcate are omenirea, toate se iartă prin Jertfa Domnului Iisus. Deci, dacă tu vrei să redevii creștin, trebuie să mergi la biserică, să te spovedești, să te împărtășești. Iar dacă încă n-ai curajul să mergi să te spovedești, că zici că e un preot simplu care îți pare mai puțin școlit decât tine și mai are pe deasupra și păcatele lui, înseamnă că tu încă nu ești pregătit sufletește, că nu te poți învinge pe tine, pentru că nu-ți dai seama de importanța acestor adevăruri. Niciodată însă nu e târziu. Totul e să fii sincer cu tine însuși, să faci un efort și să-ți învingi orgoliul și

slăbiciunea și El te va primi cu dragoste divină. Altfel te vei pierde, rătăcind aiurit prin viață și neștiind ce-i cu tine și de ce nu-ți poți găsi liniștea sufletească. Nu vei ști nici ce este fericirea, ca să rămânem în compania fericitului Nicolae Steinhardt, care a ajuns să o priceapă abia în pușcărie, după Botez.

Iurie Roșca: Părinte, să vorbim puțin despre o chestiune discutată de când e lumea, discuție la care s-a întâmplat să participăm și noi. Ea se referă la scop și mijloace. Unii afirmă că în politică scopul scuză mijloacele. Noi suntem de altă părere. Credem că atunci când faci uz de un mijloc ignobil, nu poți să atingi un scop nobil. Altfel zis, nu poți atinge, printr-o infamie sau printr-un procedeu imoral, o țintă pe care o crezi majoră, de interes național, patriotic...

Părintele Mina: Noi, creștinii ortodocși, nu acceptăm ideea că «scopul scuză mijloacele». Un bine îl poți face doar cu sufletul și cu mâinile curate. Inclusiv un bine obștesc. Altfel, te pomenești, poate inconștient, ostatic al așa-zisului «scop suprem» sau al unor «înalte rațiuni de stat» de dragul cărora ești gata să comiți orice, de la mici imoralități până la crime de proporțiile celor comuniste.

Putem admite doar ceea ce se numește «minciună convențională». Dar asta e altceva. Să vedem cum e convențională? Adică să fii sincer, dar nu prost. În primul rând, trebuie să ai inteligența să fugi de astfel de stări în care să fii pus în situația de a minți. Tu singur trebuie să știi să fii înțelept și prudent. Hai s-o luăm mai simplu. Câte «minciuni» nu-i spune mama copilului, că el încă nu poate să înțeleagă toate lucrurile. Nu-i zice ea pruncului: «Nu te băga acolo, că vine lupul»? Sau te întreabă cineva: «Domnule, da' de unde vii?». Dumneata poate vii de la o întâlnire secretă ori ai avut o treabă pe care nu este bine să o știe și alții. Ești obligat să-i spui tu de unde vii? Nu. Și atunci îi zici: «Vin din oraș, vin din treburile mele». Deci, trebuie să fii înțelept, nu prost. Așadar, să fim fără răutate ca porumbeii și înțelepți ca șerpii. Deci, fii porumbel, da' nu prost. Fii înțelept ca șarpele! De ce se zice că șarpele e înțelept? Pentru că el nu are nici mâini, nici picioare, și, totuși,

prin forța undulațiilor corpului lui se strecoară, merge, fuge, se adăposteste, își apără viața. Așa și omul. În astfel de împrejurări trebuie să aibă înțelepciunea șarpelui.

Iurie Roșca: Dar înțelepciunea șarpelui, părinte, cred că nu presupune să accepți trădarea ca mijloc de atingere a scopului și nici să te târăști în fața celor care urmăresc distrugerea ta ca om sau a neamului din care te tragi.

Părintele Mina: E adevărat. Există situații când Dumnezeu își manifestă prezența în istorie, pedepsindu-i aspru pe călcătorii de lege sau pe cei care râvnesc să ia viața sau libertatea altora. Se spune că în a treia zi de Paști Ștefan cel Mare l-a spânzurat pe Vartic, pe unul dintre logofeții lui. L-a spânzurat în zi de Paște. Așa a hotărât el să pedepsească trădarea. Da, el a aplicat o măsură dură, dar anume el a fost investit de Pronia Divină să poarte brațul secular care este mâna lui Dumnezeu în istorie. Iar când a avut război la Lipnic cu tătarii, l-a prins pe fiul hanului tătăresc. Și hanul tătăresc, fiind bătut atunci, a trimis o sută de soli cu rugămintea ca Ștefan cel Mare să-l ierte, să-l elibereze pe fiul său, promițându-i în schimb că îi va da aur cât greutatea fiului său ca să-l răscumpere. Iar Ștefan cel Mare s-a purtat aspru cu ei. L-a tăiat în patru bucăți pe fiul hanului și l-a prezentat în fața solilor. Dintre cei o sută de soli numai unuia i-a cruțat viața, ceilalți au trecut prin țeapă. Acum, a făcut bine sau n-a făcut bine? El s-a arătat crud, foarte crud, fiindcă tătarii nu încetau să năvălească mereu și să pustiască țara, și el a vrut să le dea o lecție categorică. Cu un dușman care te-a călcat în casă la tine și îți ucide și pruncii, și nevasta, și părinții, cum altfel să mai procedezi? Că doar nu se ducea Ștefan cel Mare pe pământurile lor, nu făcea el un război de cucerire. El se apăra. Și dacă aceia nu pricepeau, el a fost brațul secular chemat să facă dreptate. Căci nu în zadar el poartă sabie. De ce poartă sabie? Să pedepsească pe cel care nedreptățește, asupraște sau jefuiește. Deci, el era îndreptățit s-o facă. El a luptat, a fost un erou și a fost și bun, devotat credinței și țării, așa încât pe drept îl numim și sfânt, căci la sfârșitul vieții și-a plâns și el păcatele lui. A fost omul credinței, a lăsat atâtea mănăstiri,

și-a apărat țara, și-a apărat credința. Deci, pe drept este numit sfânt. Noi nu spunem că a fost un cuvios care a trăit în pustie, care făcea minuni, care tămăduia oameni. El a propovăduit Evanghelia și cu sabia, și cu prețul vieții lui. Că de câte ori s-a aruncat el în luptă tot de-atâtea ori și-a pus viața în pericol. A fost un erou, a fost un luptător. Dar în felul cum a dus politica, el era îndreptățit să fie și foarte aspru.

Dar noi, cât nu suntem în război, trebuie să rezolvăm toate problemele cu tact politic. Tact politic nu poate fi minciuna, ci înțelepciunea de a-ți îndeplini misiunea, călăuzindu-te de adevăr, credință și având caracter de luptător. Căci politica este o luptă și pe timp de pace. Până la urmă învinge cel drept, chiar dacă uneori ni se pare că mișei sunt cei care reușesc în politică. Să știți că praful se alege din tot ce e clădit pe minciună, ură și injustiție. Așa înțeleg eu că trebuie să arate adevărata politică. Cetatea are legile ei de conviețuire și un bun creștin deseori se manifestă în interiorul ei altfel decât un pustnic, dar se călăuzește de același Adevăr care este Hristos și Biserica Lui. Să vedeți că și pustnicul își trăiește viața lui, făcând și el o politică a lui, grea și aceasta, poate infinit mai grea. Pentru că are de luptat cu dracii, cu cei nevăzuți. Și acolo încă e o politică mare. Auzi, nici nu-ți inchipui că rād dracii de mine, și eu rād de ei. Câtă violenție au și câtă șiretenie! Trebuie să știi să fii mai tare ca ei și să te ferești, și să fugi ca de cel rău. Pentru că dacă ești un sihastru tânăr, nu ai pricepera unui duhovnic în vârstă, dar ai de luptat cu un dușman vechi, căci și poporul zice că dracul e bătrân și se pricepe ca nimeni altul la intrigi și violenții. Și atunci tu, dacă ai luat calea pustiei, trebuie să fii prudent. Și să nu credeți că în pustie ai parte de mai puține ispite sau motive de sminteală decât în lume. E greu și colo, și dincolo. Dar de-aia ești om liber, cu rațiune și simțul moralității, ca să faci o alegere dreaptă. Altfel nu ești decât un rătăcit, și într-o sihăstrie, și în societate. Un fel de nătăflet, inutil și societății, și propriului tău suflet care râvnește mântuirea. Dar dacă ești un om teafăr la minte și la suflet, ține linia corectă, nu uita de frica de Dumnezeu, de rugăciune, de smerenie, nu umbla după vedenii, după vise,

după lucruri mari. Smereste-te înaintea lui Dumnezeu și celelalte știe Dumnezeu cum să le rânduiască. Când ai vis sau vedenie de la cel rău, n-ai pace sufletească. Căci duhul tău nu se liniștește, pentru că nu-i Duhul lui Dumnezeu. E necuratul care vrea să-ți demonstreze rațional că farmecele lui sunt bune, că ce face el e frumos, chiar și cu cuvinte sfinte te ia. Și te înșală. Dar dacă fugi de mărire și nu cauți lucruri mari, dacă te smeresti înaintea lui Dumnezeu, atunci știi să te ferești de cel viclean.

Iurie Roșca: Dar cum, părinte, să fugi de mărire și de orgoliu? Că te flatează cel rău, te măgulește. Și te crezi mare. Ce să faci ca să scapi de aceste ispite?

Părintele Mina: Trebuie să te gândești că tu servești societatea. Numai să nu-ți faci laude și să nu te bucore laudele oamenilor, nici să nu te încante postul tău care să te ducă la desfrâu, la petreceri, să te abată de la morala creștină. Să-ți păstrezi demnitatea, cinstea, cumpătarea. În politică să ne ferim de minciună. Căci tot minciună și deșertăciune este și lauda, și goana după glorie sau bani. Un alt leac împotriva acestor metehne decât smerenia nu există. Iar un ateu nu poate fi smerit, pentru că el se vede buricul universului, fără Dumnezeu deasupra lui, antropocentrist. Da, drepturile omului trebuie cinstitute, trebuie respectată demnitatea lui, dar nu și dreptul lui de a se lua de piept cu Dumnezeu. Pentru că și aici uneori se exagerează. Cum poate fi tolerat sau luat ca ceva normal acel exces de libertate care ajunge până la o larghețe fără fruntarii morale și merge împotriva firii, ca în New Age, de exemplu.

Iurie Roșca: Ce-i cu conceptul ăsta New Age, părinte?

Părintele Mina: New Age le acceptă pe toate: și pe homosexuali, și toate aberațiile, toate magiile, bioenergiile și câte alte năzdrăvănii și sminteli care distrug integritatea omului. Ei zic că așteaptă era Vărsătorului. Au niște procedee foarte subtile și diverse. Singurul sistem de valori care te poate feri de mrejele lor este creștinismul.

«Numai prin iubirea de Dumnezeu ne putem intoarce la o viață morală»

Iurie Roșca: Părinte, spuneți că ați avut prima condamnare pentru protestul Dvs. împotriva suprimării învățământului religios în școală. Ați pățit pentru această atitudine și, har Domnului, iată că aici, în Țară, s-a restabilit învățământul religios în școlile de stat. În Basarabia, noi, fiind singura mișcare politică ce militează pentru introducerea învățământului religios în școli, nu am reușit deocamdată să reparăm efectele descreștinării învățământului de stat de toate gradele, ale acestei crime comise de vechiul regim...

Părintele Mina: În 1948, după ce s-a instalat regimul comunist la noi, învățământul religios a fost eliminat din școală prin decret. Eram la schitul Vlădicești și atunci s-au scos și sfintele icoane din școli și s-a pus în loc «icoana» lui Stalin. Eu am protestat atunci în scris, răspândind niște manifeste în care îi chemam pe credincioși să rămână statornici în credință, în educația copiilor, să meargă la biserică, fiindcă această ideologie marxist-leninistă pustiește Biserica, îndobitoceste copiii, dezumanizează omul. În urma acestor acțiuni am fost descoperit. Recunoscându-mi «vina», am fost condamnat cu trei luni și o zi, însă m-au reținut 11 luni. După aceea au urmat cinci ani de domiciliu obligatoriu. De două ori pe lună mă prezentam pentru evidență la securitate. Iar în 1959 s-a emis un decret de desființare a mănăstirilor, tot după programul sovietic. Și în Eparhia Romanului și a Hușului au fost desființate toate mănăstirile, absolut toate, chiar și cea din Huși. Atunci am protestat împotriva decretului 410. Am scris vreo 13 scrisori care s-au răspândit în toată țara. Eram atunci student la Teologie și m-au exmatriculat din școală, m-au arestat și condamnat cu șapte ani. Și am făcut cinci ani. După cinci ani s-a dat o amnistie și m-au eliberat din închisoare cu toți deținuții politici la vremea aceea, pe timpul lui Gheorghiu-Dej. Iar acum, după Revoluție, la noi s-a introdus învățământul religios în școală. În '90 am mers aici la școală și aveam vreo 30 de ore.

Profesorii pe mine nu mă puteau respinge. Alți preoți care mai intrau, nu rezistau, ziceau că am scăpat de o educație politică în școală, acum veniți cu alta. Am spus: nu trebuie să înțelegem așa. Aceea a fost o învățătură a unui om și a unor oameni ticăloși care predau o materie străină de firea poporului acesta. Noi acum venim să predăm ceea ce este al nostru. Suntem botezați, copiii noștri sunt botezați, trebuie să le facem educație, pentru că educație înseamnă creștere. Și încet-încet s-a aprobat să se predea învățământul religios. Cred eu că și în Basarabia se va ajunge la înțelegerea rostului religiei în educația copilului și se va admite și acolo să se predea religia în școală.

Iurie Roșca: Sperăm și noi și căutăm să apropiem ziua repunerii în drepturi a învățământului religios. Părinte, am vorbit noi rândul trecut, fără sculele astea pe masă, despre semnificația cifrei 666 din Apocalipsă. N-ați dori să revenim la această cifră care dă naștere la atâtea interpretări?

Părintele Mina: Interpretări sunt fel de fel. Dar eu am explicat-o aceasta încă în 1949, când am protestat împotriva decretului 410 al Departamentului Culte prin care era scos învățământul religios din școală. Toate ființele vii au cele cinci simțuri: văz, auz, miros, pipăit, gust. Omul are un simț în plus — rațiunea. Al șaselea simț este rațiunea. Al șaptelea simț pentru om este revelația divină, care li s-a descoperit vechilor evrei, adică Legea Vechiului Testament, Legea morală care constă în cele zece porunci. Evreii numărau până la șapte. Șapte zile ale creației, șapte daruri ale Sfântului Duh și numărul zilelor de la unu până la șapte și acolo luau iarăși de la unu, nu mergeau până la zece. De șapte ori câte șapte, de șaptezeci de ori câte șapte. Deci, așa era numerotația la evrei. Creștinismul urca pe o treaptă superioară. Este Legea Harului, care depășește Legea Vechiului Testament și urcă la cifra opt care este ziua Învierii. Prin urmare, noi nu mai ținem ziua de odihnă după Vechiul Testament, ci după Noul Testament care este ziua întâia a săptămânii, ziua Învierii, duminică. Deci, mergem pe o treaptă mai avansată în revelația divină, pentru că în Vechiul Testament Dumnezeu s-a făcut descoperit

profeților și Vechiul Testament este considerat pedagogul care a pregătit Creștinismul. Iar în Noul Testament vine însuși Domnul către noi, Fiul lui Dumnezeu. Cuvântul lui Dumnezeu se intrupează și rațiunea dumnezeiască coboară pe pământ prin Hristos-Omul și El desăvârșește Legea. În Vechiul Testament i s-a făcut cunoscut omului să respecte adevărul și dreptatea și i se permitea răzbunarea. Mi-ai scos un ochi și eu îți scot un ochi. Ochi pentru ochi și dinte pentru dinte. Creștinismul a adus o trinitate spirituală — rațiunea, afecțiunea și voința. Rațiunea care lucrează prin creier, afecțiunea care lucrează prin inimă și voința care lucrează prin suflet. Deci, și în noi e o trinitate. Asta este chipul lui Dumnezeu. Precum între Tatăl, Fiul și Sfântul Duh este o unitate bazată pe adevăr, iubire și dreptate, așa între noi și în noi trebuie să se realizeze acea unitate și conglăsuire între rațiune, afecțiune și voință. Cifra nouă este ierarhia cerească, cele nouă cete, iar zece este divinitatea, divinitatea absolută. Deci, Creștinismul este clasat la cifra opt. Materialiștii n-au rămas la cifra opt, la civilizație și cultură. N-au rămas nici la morala Vechiului Testament, la cele zece porunci ale Vechiului Testament care reprezintă cifra șapte. Ei s-au coborât la cifra șase. Ce reprezintă cifra șase? Rațiunea omului. Ei s-au limitat numai la rațiunea omului. Da de ce s-a zis de trei ori: 666? Acesta este principiul de stabilitate, de afirmație categorică: nimic mai sus și nici mai jos. Cum zicem noi de trei ori: Amin, Amin, Amin, așa zic și ei de trei ori: 666, adică Rațiune, Rațiune, Rațiune. Ei rămân la rațiunea omului. Nu le mai trebuie să se amestece Dumnezeu în viața lor. Pentru ei Dumnezeu nici nu există. Prin urmare, afară cu Revelația, cu Biblia, cu Sfânta Scriptură! Afară cu toate concepțiile despre lume, altele decât cele materialiste! În Apocalipsă scrie: «Vor purta pe frunte cifra antihristă 666 și pe mâna dreaptă». Pe frunte, ca să arate că se conduc de concepția raționalistă. Rațiunea o vor accepta ca pe o normă supremă. Iar mâna reprezintă acțiunea, fapta, activitatea conform rațiunii. Și cei ce nu se vor închina icoanei fiarei vor avea de suferit, vor fi prizonieri, vor fi omorâți. Ce era icoana fiarei? Icoana fiarei nu

e chipul lui Stalin, al lui Marx sau al lui Engels. Icoana fiarei este imperiul acesta sovietic pe care l-au făcut ei, icoana fiarei cea dintâi, cum a fost Imperiul Roman care a persecutat în primele secole creștinismul. Imperiul acesta după concepțiile lor păgâne și idolatre l-au făcut asemenea aceluia.

Iurie Roșca: A idolatrilor comuniști, căci și ei aveau idoli lor...

Părintele Mina: Da. Deci au făcut un imperiu asemeni aceluia care îi persecuta pe creștini. Și cei ce nu se închinau icoanei fiarei, adică cei ce nu acceptau acest imperiu cu ideologia lui, erau persecutați. Adică cei ce nu acceptau mintal și cei ce nu lucrau conform acestor principii erau persecutați. Eu i-am denunțat și pentru asta am fost persecutat toată vremea. Am fost în trei rânduri închis, ultima dată în '88, vreo opt luni am fost dispărut.

Iurie Roșca: Asta n-am știut-o, părinte, până în clipa de față. N-am știut că ați fost închis și în '88. Ce ați făcut în '88?

Părintele Mina: Da. Am fost dispărut, încât tot orașul se întreba unde sunt. Am scris vreo șapte scrisori lui Nicolae Ceaușescu, «scrisori de dragoste». Începând cu '86, combăteam articole ateiste și scrisorile acestea de combatere a ateismului, a materialismului și a darwinismului le trimiteam direct la casele lui Nicolae Ceaușescu. Și se crease un fel de polemică între «filosofii» lui și ce scriam eu în articolele în care combăteam ateismul.

Iurie Roșca: Dar nu aveți posibilitate să le publicați nicăieri, bineînțeles?

Părintele Mina: Nu, numai prin poștă le trimiteam.

Iurie Roșca: Nici la posturile de radio nu ajungeau? N-ați încercat să le răspândiți?

Părintele Mina: Nu. Doar atât cât le trimiteam prin poștă. Au fost de tot vreo șapte scrisori pe care le am și acum. Ultima avea un conținut mai ecleziastic, mai bisericesc și au dedus ei că asta e scrisă de un popă. Ei știau că mai avusesem și mai înainte atitudini de felul acesta și m-au luat. Eu am fost în relații cu scriitori din București și scrisoarea care le-o adresam am semnat-o «Un grup de scriitori, intelectuali din București».

În ea combăteam teza marxistă care pretindea că nu e posibil supranaturalul. Ideologii ateismului ziceau: «La ce morală să ne întoarcem? Morala a degradat, a decăzut, este o cale ireversibilă la morala sfinților». Și eu am hotărât să le dau replica. La mănăstirea Neamțu, poate ați auzit, în '86, în luna mai, s-a produs un lucru miraculos. Pe alea care duce de la intrare în incinta mănăstirii, către ușa bisericii, s-a desprins, de dimensiunea unui mormânt, pământul și s-a ridicat la 30 de cm. Și în prima zi bănuiau că poate trece o conductă de gaz, de apă. Era zi de sâmbătă. Nici duminică n-au umblat la ea. Luni au început să sape și au văzut că pământul era afânat. Au săpat, au săpat și au dat de niște oseminte acolo. Au scos osemintele celea la iveală, era și Mitropolitul, care acuma e Patriarh, Prea Fericitul Teoctist. El a spus să se facă un sicriu și să le păstreze cu sfințenie, că asta e un semn miraculos. Dumnezeu a făcut o minune, dând la iveală aceste oseminte, care poate sunt ale unui sfânt. Le-au luat și le-au pus în biserică. Dar Securitatea a luat măsuri să nu se facă propagandă, să le camufleze și, în cele din urmă, ei le-au dus într-o cameră secretă, la păstrare. Dar poporului i-au spus că sunt în osuarul public, acolo, la gropniță, unde se păstrează și alte oseminte. Așa a fost. Iar eu, aflând despre lucrul acesta, am spus că Dumnezeu ne vorbește. Așa le răspundeam celor care spuneau că nu e posibil supranaturalul. Iată, vedeți, e posibil. Dumnezeu a ridicat pământul și a dat la iveală osemintele unui om care L-a iubit, L-a cinstit și Dumnezeu îl cinstește și în felul acesta. Spuneam în acele scrisori că numai prin iubirea de Dumnezeu ne putem întoarce la o viață morală. Și nimeni să nu spună că aceasta este o cale ireversibilă. Suntem creatura lui Dumnezeu și Dumnezeu vrea să ne întoarcem la viața sfinților. Și ei, citind articolul ăsta cu un conținut bisericesc, m-au bănuit pe mine și m-au luat. Dar eu n-am recunoscut că scrisorile acelea îmi aparțin, n-am recunoscut că este scrisul meu. Dacă aș fi recunoscut că eu sunt autorul, ar fi trebuit să-i denunț și pe alții cu care eram în legătură. Însă ceea ce cuprind aceste scrisori, zic, da, sunt lucruri adevărate.

Iurie Roșca: Ajungând la această venerabilă vârstă și aruncând o privire înapoi asupra vieții Sfinției Voastre, dacă ar fi s-o luați acum de la capăt, ce ați revizui, părinte, sau ce ați regreta mai mult: anii de temniță, relativa libertate în perioadele dintre detenții sau tentația de a Vă expune riscului luându-Vă de piept cu stăpânirea? Credeți că ați mers pe calea dorită?

Părintele Mina: Eu așa am înțeles să-mi urmez drumul. Altfel cred că nici nu aș fi putut. Am făcut această alegere încă din copilărie. Altă morală n-am știut și alte drumuri nu m-au atras. Am văzut că oamenii care au încercat să-și facă alte principii, în afara moralei creștine, crezând că ele ar putea fi valabile pentru ei și pentru societate, au căzut și ei, și principiile lor. Fiindcă erau iscodiri ale minții omenești. Dar tot ce-i omenesc piere. Nimic fără Dumnezeu. Unde se slăvește omul, acolo lui Dumnezeu nu-i place. Omul să nu se laude cu ceea ce face. Și cu ce să se laude? Ca om, porți chipul pe care ți l-a dat Dumnezeu, porți rațiunea pe care ți-a dat-o Dumnezeu, ai un spirit inventiv și creator pe care ți l-a dat Dumnezeu. Maimuțelor și altor ființe nu le-a dat Dumnezeu nici rațiune, nici inteligență, nici voință liberă, nici putere de creație și de gândire. Este un dar al lui Dumnezeu. Deci, când Dumnezeu vorbește cu lumea creată, cu cosmosul, vorbește cu omul. Omul admiră opera lui Dumnezeu și exclamă: cât de minunate-s lucrurile Tale, Doamne! Toate cu înțelepciune făcute. Omul slăvește pe Dumnezeu, omul mulțumește lui Dumnezeu pentru toate darurile cele bune. Omul se roagă lui Dumnezeu, fiindcă are conștiința păcătoșeniei sale. Omul cere ajutor lui Dumnezeu, știindu-se slăbănog și neputincios. Și primește atât cât îi este pe măsură, după gândul și fapta sa.

Iurie Roșca: Părinte, fiindcă discuția noastră va fi adresată în primul rând basarabenilor, ce perspective întrezăriți, Sfinția Voastră, pentru noi, cei de acolo, din Basarabia? Ce spune busola interioară a Sfinției Voastre?

Părintele Mina: Mai întâi, să nu vă pierdeți niciodată nădejdea. Dumnezeu le vede pe toate și va răsplăti toate eforturile voastre. Este bine că dumneavoastră, Frontul

Popular Creștin Democrat, v-ați coborât la izvoarele credinței, la Sfânta Scriptură și la Sfânta tradiție și ați înțeles că renașterea națională fără Biserică nu este întreagă. Este frumoasă și plăcută lui Dumnezeu reinvierea sentimentelor naționale și morale care vă preocupă. Ați apucat niște vremuri frumoase când puteți să fiți mai liberi în acțiuni decât am fost noi. Iar Dumnezeu ajută orice început bun. Și orice arbore care răsare din sămânță bună și nobilă va da roadele cuvenite.

Iurie Roșca: Părinte, eu Vă mulțumesc foarte mult pentru acest dialog. Ne-a făcut o bucurie foarte mare această întâlnire.

Părintele Mina: Și eu m-am bucurat mult să stau de vorbă cu niște oameni din locurile copilăriei mele, de la baștina mea, Basarabia. Dumnezeu să vă binecuvânteze și să vă întărească.

Nr. 53(357) din 5 iulie 1996

Supliment al ziarului «ȚARA»

Apărut: 1997
Imprimat la «PRAG-3» S.R.L.
Chișinău, str. Petricani, 94
com. nr. 843